TAJOMNÁ SILA SVÄTEJ FILOMÉNY

JAN ALOIS DREML (ED.)

ŽIVOT, MUČENÍCTVO A ZÁZRAKY

ZACHEJ.sk

Tajomná sila
SVÄTEJ
FILOMÉNY

Tajomná sila svätej Filomény

Život, mučeníctvo a zázraky

Jan Alois Dreml (ed.)

ZACHEJ.sk

Vydal: © Zachej.sk, 2020
Autor: podľa dona Francesca di Lucia spracoval Jan Alois Dreml

Preklad: Silvia Koscelanská-Hajdučeková
Grafika: © bookwork.sk
Jazyková korektúra: Zuzana Hašková

Citácie sú uvedené podľa:
Biblia – Starý a Nový zákon, katolícky preklad, SSV, 2016

ISBN: 978-80-8211-252-1

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať v akejkoľvek podobe alebo akýmkoľvek spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami alebo iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

Úvod

Ľudská dôstojnosť sa azda nikdy neukáže velebnejšia, skvostnejšia a viditeľnejšia, ako keď si predstavujeme vyvolených Božích priateľov v ich sláve! Každá vznešenosť a všetko to, čo svet nazýva „krásnym“, je v porovnaní s ich oslávením chatrné a hodné opovrhnutia ako blato na uliciach. Oni sú pravá ušľachtilosť, jediná ozdoba, ktorá si zasluhuje poctu smrteľníkov, jagavá perla v korune svätej Cirkvi. Skúšaní ako rýdze zlato, trápení v ohni sa teraz skvejú ako lesk oblohy. Trblietajú sa ako iskry prebiehajúce trstinou a svietia ako hviezdy na veky vekov, pretože mnohých učili spravodlivosti. Teraz sediac na tróne súdia národy a panujú nad ľuďmi. Sú čistého srdca, odetí bielym rúchom stoja pred Božím trónom a s palmami víťazstva pred tvárou Baránka, ktorého nasledujú, kamkoľvek ide, spievajúc novú pieseň. Ich túžba je naplnená, hlad nasýtený, láska odmenená.

Zachránení z mora pozemských trápení oplývajú pravou blaženosťou, ktorá ich srdce bude napĺňať v plnej miere po všetky veky.

Nekonečné dobro, ktoré milovali, je ich podielom. Boha, ktorého tak verne hľadali, už nikdy neprestanú milovať, láska, po ktorej tak vrúcne túžili, zapáli ich srdce večným ohňom. Boh je ich veľká odmena. Ako Boží dedičia a spoludedičia

Ježiša Krista prebývajú vo svätom meste, ktorého steny sú vystavané zo živých perál a z čistého zlata, kde nieto ani slnka, ani mesiaca, kde nezavládne noc, lebo ich osvecuje Božia jasnosť. Nik tu neroní slzy, lebo Boh zotrie každú ich slzu a smrti už nebude. Opojení rajskou rozkošou pijú zo studničky živú vodu, ktorá už vopred uháša ich smäd. Tu každý miluje cnosti iných, cudzia sláva je i jeho slávou a cudzia blaženosť i jeho blaženosťou.

Vo všetkých planie jedna láska, znie tu jeden chválospev: „Svätý, svätý, svätý Pán Boh zástupov." A nespočetné zástupy jednohlasne volajú s Matkou Pána: „Velebí moja duša Pána."

V žiare Božej jasnosti, v lesku drahých kameňov sa skvejú nie iba v nebeskom Jeruzaleme, pretože Boh svojich svätých osvedčuje tajomnou slávou aj na zemi. Jeho všemohúcou rukou uzdravujú chorých, slepým vracajú zrak, hluchým sluch, nemým reč. Chromí na ich slovo chodia, malomocní sa očisťujú, hrob otvára priepasť, aby mŕtvi povstali k životu. V Pánovom mene vyháňajú diablov, ak vypijú niečo jedovaté, neuškodí im, kráčajú po hadovi a šliapu po levovi a drakovi, lebo Pán ich vyslobodil z tlám revúcich šeliem, keď ich chceli prehltnúť, a divé zvieratá sa krotko schúlili k ich nohám.

Osvietení Duchom Svätým vidia videnia, rozoznávajú duchov, hovoria rozličnými jazykmi, reči vykladajú darom múdrosti a celé národy s úžasom očakávajú ich predpovede o budúcich dňoch ako neomylné proroctvá.

Áno, aj neživá príroda sa riadi podľa ich pokynov. Rozbúrené more sa upokojuje a oni po ňom kráčajú ako po zakvitnutej lúke, nebo občerstvuje vyprahnutú zem dažďom a ich telo proti prirodzeným zákonom ešte počas pozemskej

púte nezriedka opúšťa zem vznášajúc sa v povetrí a usiluje sa spojiť s Bohom.

To, čo sme v krátkosti povedali o svätých, je síce čosi neobyčajné, ale každý pozná Pánov výrok: *Aj ten, kto verí vo mňa, bude konať skutky, aké ja konám, ba bude konať ešte väčšie* (*Jn* 14, 12).

Aký teda div, že sotva klíčiaca Cirkev mala v najväčšej vážnosti svätých mučeníkov a vyznávačov? „Veríme," píše svätý Cyprián, „že veľmi veľa môžu zásluhy a skutky mučeníkov."

„Lebo svätí," ako učí Origenes, „stoja pred nebeským oltárom, aby vydobyli hriešnikom odpustenie čo najviac hriechov."

To spôsobilo, že ich ostatky boli vzácnejšie než zlato a drahé kamene, že veriaci sa nezľakli ťažkostí preďalekých ciest, aby si ich uctili, a že podľa svätého Gregora Naziánskeho prelievali slzy radosti, keď si k ušiam či k očiam mohli priložiť sväté relikvie. Kto by nevedel, že kosti svätého Ignáca, rímskeho mučeníka, ktorý bol hodený za pokrm šelmám, veriaci triumfálne preniesli do Antiochie? Komu je neznáme svedectvo smyrnianskej cirkvi, že ostatky svätého Polykarpa sú jej drahšie nad všetky pozemské statky? Ale nemrhajme slovami! Ľudskému srdcu je úcta svätých, ich ostatkov a obrazov prirodzená a je aj dovolená, musí teda byť i spasiteľná!

Kto dá za pravdu synovi haniacemu svojich rodičov? Kto prijme urážky ako odplatu za dobrodenie? Kto by neuschoval svätú, hoci i tú najnepatrnejšiu pamiatku z ruky umierajúceho priateľa? Ak je to možné, ba celkom oprávnené neraz aj u veľmi nedokonalých ľudí, kto by sa opovážil odoprieť takéto právo tým, ktorých nám svätá Cirkev

predstavuje ako vzory kresťanskej dokonalosti, ako vyvolených priateľov Božích, ako mocných orodovníkov u Boha; tým pravým, ktorými sa chváli ako svojimi prvorodenými deťmi a v úpornom boji proti pekelným bránam ju posilňujú kvety ich skutkov a vôňa ich orodovania?

Pretože takáto úcta bola od počiatku Cirkvi až doteraz známkou pravoverných kresťanov, niet sa čo čudovať, že bludári proti nej vždy bojovali chladnou ľahostajnosťou, trpkou nenávisťou a temnou žiarlivosťou a hanili ju ako modloslužbu. Im bude každá stránka tejto knihy, ak uznajú za vhodné ju prečítať, na pohoršenie.

V stretnutí s tajomstvom úcty svätej panny a mučenice sa teda skrýva skúšobný kameň pravého katolíctva, ale aj nové úskalie, na ktorom slabí vo viere stroskotajú pre svoje nedôslednosti.

Zvláštnu pozornosť okrem úcty si zasluhujú tiež zázraky urobené na príhovor svätej Filomény, ktorých počet sa takmer nedá vyčísliť a dodnes rastie. Uvedomujem si, že takéto množstvo zázrakov, ktoré tu uvádzam len krátko a jednoducho, bez akéhokoľvek podrobnejšieho vedeckého zdôvodnenia či utvrdenia a objasnenia, je nie malou požiadavkou, nie malým nárokom na našu neveriacu dobu, ktorá vidí stávať sa len málo zázrakov. Je to doba duchovnej pýchy a nevery, v ktorej chce človek svojmu obmedzenému rozumu podrobiť i neobsiahnuteľného Boha. Naša doba si neváži vieru, namiesto toho všetko, čo sa rozumom nedá vymerať ani postihnúť, hneď obráti na posmech. Všetko, čo len trochu presahuje ľudský rozum, sa jej zdá bájkou a výmyslom.

A predsa, skoro každé číslo cirkevných časopisov nám oznamuje nový zázrak, a tak našu dobu možno označiť aj za dobu zázrakov. Práve tieto zázraky sú istým, neomylným

znakom svätosti Katolíckej cirkvi, ktorú si Ježiš Kristus „pripravil slávnu, na ktorej niet škvrny ani vrásky, ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškvrnená“ (*Ef* 5, 27). Lebo ako by sme poznali pravú Kristovu Cirkev, keby nebolo znakov, ktoré dokážu vnímať naše zmysly? Jedným z týchto znakov je svätosť, ktorú nám viditeľne potvrdzujú iba bezúhonný život a zázraky. Okrem toho prečo dal Ježiš svojej Cirkvi dar zázrakov a proroctiev nie iba na istý čas, ale prisľúbil navždy? Azda by si Ježiš Kristus nestál za svojím slovom?

Kto, ak len povrchne nahliadne do cirkevných dejín, nenájde takmer na každej stránke veľké množstvo zázrakov! Katolícka cirkev nikdy nezahynie! (porov. *Mt* 16, 18) A teda svedčiť o jej vnútornom živote budú tiež zázraky! Ak je však dar zázrakov trvalým znakom Katolíckej cirkvi, kto by tento dar vlastnil vo väčšej miere než jej svätí? O kom by sa dalo s väčšou určitosťou tvrdiť, že sa celkom odovzdali Kristovej viere, ak nie o nich? Ak hovorí Pán, že tých, ktorí uveria v neho, budú sprevádzať zázraky (porov. *Mk* 16,17), nenarážal tým práve na nich?

Povzbudený týmto uvažovaním k väčšiemu osláveniu Boha a k oživeniu ochabnutej katolíckej viery som so všetkou usilovnosťou zostavil knihu o svätej Filoméne v našom jazyku.[1]

Základom knihy sú cirkevnými pastiermi potvrdené a schválené diela. Najviac som sa však pridŕžal nasledujúcich spisov:

---

[1] Keď sa tu hovorí o našom, resp. materinskom jazyku alebo o (našej) vlasti, myslí sa tým český jazyk a Česko (pozn. vyd.).

Relazione istorica della traslatione del sacro corpo di santa Filumena Vergine e Martire da Roma a Mugnano del cardinale. Scritta dal sacerdote D. Francesco di Lucia. Sesta edizione in tre volumi notabilmente coretta et accresciuta dallo stesso Autore. Napoli 1843. Dai torchi di Saverio Giordano.

Pre svoju učenosť a nie menšiu zbožnosť, ako aj pre vydané spisy podpísané menom don Francesco di Lucia tento autor svoje obšírne dielo, ktoré vydal už po šiesty raz, odovzdal tým najučenejším a najdôstojnejším osobám na všestranné a čo najprísnejšie posúdenie, aby od všetkých dostal nielen potvrdenie, ale i schválenie.

O významnosti onej knihy svedčí zvlášť to, že z nej ako z prvého prameňa čerpali všetci, ktorí o svätej Filoméne tiež vydávali knihy. Preto som i ja podľa ich príkladu v tom istom prameni hľadal najvernejšiu pravdu.

Okrem neho mi poslúžilo dielo *Mémoires de S. Philuméne, Vierge et Martyre, imprimées* á *Lyon et Paris. Chez Rusand libraire. 1834.* K dôveryhodnosti tejto knihy sa netreba bližšie vyjadrovať, keďže ju 12. decembra 1833 potvrdilo Sväté ofícium v Ríme.

Taktiež som siahol po *La Thaumaturge du XIX. siecle, ou Ste. Philuméne, Vierge et Martyre. Nouvelle edition, corrigée et augmentée de prieres et de cantiques. A Lyon, chez Pélagaud et Lesne, imprimeurs-libraires de N. S, P. le Pape. Ancienne maison Rusand. 1841.* V aprobácii, ktorou schvaľuje knihu, najdôstojnejší lausannsko-ženevský biskup Peter Tobias hovorí: *„Pevne veríme, že keď povoľujeme členom našej diecézy úctu svätej divotvorkyne Filomény, panny a mučenice, uskutočňujeme tajomné pokyny Božej prozreteľnosti, a úprimne dúfame, že jej úcta v našej diecéze, rovnako ako i na iných miestach, prinesie hojné ovocie poučenia a posvätenia.“*

O zázrakoch obsiahnutých v tejto knihe sa časopis pre katolícke duchovenstvo v IX. ročníku prvého zväzku na strane 117 vyslovil takto: *„Rozpráva sa tu o zázrakoch, ktoré Boh ráčil urobiť skrze svätú Filoménu, (...) a je ich také množstvo, že s úžasom a údivom v najhlbšej pokore obraciame zrak ku všemohúcemu Bohu, ktorý je obdivuhodný vo svojich svätých.*[2] *Len nech sa nikto nenazdáva, že by tieto zázraky boli bájkami či obyčajnými výmyslami. Všetko, čo sa v knihe píše o divoch a zázrakoch svätej panny, zakladá sa na čírej historickej pravde. Tieto zázraky nedosvedčujú natoľko jednotliví ľudia, pri ktorých by sa mohlo stať, že ich nadchla prepiatosť alebo zviedol nejaký blud. Svedkovia oných divov sú z väčšej časti celé rodiny, mestá i krajiny, ktoré jednohlasne vyznávajú, čo videli na vlastné oči a o čom sa dostatočne presvedčili. Na mocný príhovor svätej Filomény sa dostalo pomoci od Boha ľuďom rôzneho veku a postavenia, ktorých mená sú tu tiež uvedené.“*

Použil som aj ďalšie správy z najznámejších cirkevných časopisov, ktoré uvádzam pri jednotlivých príbehoch.

Autori, z ktorých som čerpal, nie sú teda ľahkoverní, podozriví klamári, ale spoľahliví, učení a tejto veci znalí svedkovia, ktorým nemáme dôvod neveriť. Vkusu našej doby sa niektoré okolnosti týchto divov a zázrakov môžu javiť smiešne, ba odpudivé. Ale čo má vkus spoločné so zázrakom a divom? Rozprávanie o zázrakoch nie je výplod ľudskej fantázie ani umelecká tvorba! Aj vo Svätom písme nájdeme podobné príbehy divov, ktoré by v inej knihe mnohým zaiste pripadali bláznivé a nemožné. Každý už azda počul o hovoriacej Balámovej oslici (porov. *Nm* 22, 28). Či

---

[2] Podľa Vulgáty *Ž* 68, 36 (pozn. vyd.).

o odohnaní diabla od mladomanželov Tobiáša a Sáry pálením rybej pečene na žeravom uhlí alebo o zabití siedmich Sáriných mužov diablovým pričinením (porov. *Tob* 6). Spomeňme tiež príbeh o hroznom jazdcovi v jeruzalemskej svätyni a Heliodorovo bičovanie dvoma mládencami (porov. *2 Mach* 3, 25-26) a takisto Pánovo privolenie k tomu, aby množstvo diablov z dvoch posadnutých z gadarského kraja vošlo do čriedy svíň, ktoré sa potom prudko rozbehli svahom do mora a utopili sa vo vodách (porov. *Mt* 8, 32).

Je pravda, že mnohé zázraky vykreslené v knihe sa nespájajú s takými nápaditými okolnosťami ako tie v Biblii! Vrátil som sa k nim, ako by som chcel svojmu rozprávaniu privlastniť hodnovernosť neomylných božských kníh, ale v skutočnosti som na vyššie uvedené biblické príbehy poukázal len preto, aby čitateľ takéto okolnosti nezavrhoval hneď na prvý pohľad, ale radšej premýšľal, ako by sa dali porovnať s najmúdrejšími božskými úmyslami javiacimi sa v našich zázrakoch; a keby sa mu to hneď nedarilo, nech pamätajúc na nedokonalosť svojho rozumu radšej v pokore velebí Boha, než aby nadutý pýchou chcel rozumom vysvetliť nepochopiteľné veci.

Bolo to práve zvestovanie týchto zázrakov, ktoré slávu svätej Filomény rozšírilo v celej Cirkvi. A takéto zvestovanie je možné zvlášť v Taliansku, kde nie je o podobné divy núdza, to znamená na tvári miesta, kde sa potvrdzuje pravda; kde tieto zázraky ohlasujú z kazateľníc najučenejší a najvynikajúcejší kazatelia. V ich čele sú kardináli, arcibiskupi, biskupi, predstavení rádov a duchovní známi tak svojou dôstojnosťou, ako aj svojím vzdelaním a cnosťami.

„Ako svetlo v jednom okamihu osvieti svojimi lúčmi nesmierne kraje zeme, rovnako sa za krátky čas rozšírila povesť

svätej Filomény a nábožná úcta k nej až do najvzdialenejších končín sveta. Nielen Rimania, Neapolčania, Florenťania, Lombarďania, Ligúrčania, Švajčiari, Nemci, Česi, Slováci, Poliaci, Rusi, Francúzi, Španieli, Angličania, ale i Američania a Indiáni jednohlasne vzývajú svätú Filoménu ako veľkú svätú, ako mocnú ochrankyňu a obdivuhodnú divotvorkyňu deväťnásteho storočia."[3]

Po 11. auguste 1823, keď sa v mugnanskom kostole ukázal na jej soche zázračný pot, ktorý dôkladne preskúmali, netrvalo dlho a jej úcta sa tak zdokonalila a rozrástla, že zbožní misionári vybavení na svoje cesty knihami o živote a zázrakoch tejto svätej a jej obrázkami oslavujú meno svätej Filomény už i v Číne, Japonsku, ba aj v Austrálii...

„Ak si uvedomíme zástupy ľudí každého veku, stavu, jazyka, pohlavia vrátane tých z najpoprednejších rodín; ba čo viac, korunované hlavy, kardinálov, biskupov a všetkých prelátov svätej Cirkvi, i obete, ktoré sa prinášajú ostatkom divotvorkyne, určite sa nám ponúka presvedčivý a nespochybniteľný dôkaz o víťaznom poslaní tejto svätej v Cirkvi a o božskej pravde našej svätej rímskokatolíckej viery."[4] Dá sa preto očakávať, že onedlho bude celá Kristova Cirkev vzdávať svätej Filoméne náležitú poctu a že nábožní kresťania i v budúcnosti získajú skrze jej mocný príhovor u Boha veľké dary a milosti.

---

[3] Tak o našej svätej plný nežnej úcty hovorí ženevský autor jej životopisu.

[4] V tomto zmysle sa o svätej vyjadruje jej beneventský životopisec.

Práve veľká verejná úcta svätej Filomény dodala autorovi odvahu predložiť svojim krajanom o nej čo najobšírnejšiu správu, a to tým skôr, že je svedkom, ako sa tejto svätej i v našej vlasti dostalo nemalého uznania; lebo aj u nás sa denne oslavuje novými milosťami, čo uvidíme v nasledujúcom rozprávaní.

1. kapitola

NÁJDENIE A OTVORENIE HROBU SVÄTEJ FILOMÉNY

„Suché kosti, počujte slovo Pánovo:
Toto hovorí Pán, Boh, týmto kostiam:
Hľa, ja vložím do vás ducha, že ožijete!“
Ez 37, 4–5

Božský Vykupiteľ sa ešte nenarodil a už ho celý svet prenasledoval. Prišiel do svojho a svoji ho neprijali. Vylúčený z ľudskej spoločnosti prvýkrát uzrie ľudský svet v chatrnej maštaľke. A sotva sa zjavila dobrota a vľúdnosť Spasiteľa, nášho Boha, už od tých, ktorých miloval, uteká – v nebezpečenstve života – do vyhnanstva, lebo ho stíha nenávisť a závisť.

Ujal sa svojho božského úradu, ale svet mu jeho lásku a dobrodenie oplatil nevďačnosťou, urážkami, nástrahami a násilnou smrťou. Opovrhnutí ľuďmi, visiac medzi dvoma lotrami dokonáva beh lásky na potupnom dreve! Už ho niet! Ale práve vtedy, keď by jeho láska mala vyhasnúť, pritiahla k sebe celý svet. Lebo tým, že žoldnier kopijou otvoril

jeho bok a vyšla z neho krv a voda, slovami svätého Jána Zlatoústeho – „z Ježišovho boku sa zrodila Cirkev, ako bola z Adamovho boku vzatá jeho manželka Eva".

Svätý Augustín potvrdzuje, že z boku spiaceho muža musela vzísť prvá žena, nazývaná život a matka živých... Aj druhý Adam spal na kríži s naklonenou hlavou, keď mu bola utvorená nevesta, ktorá vyšla z jeho boku. Katolícka cirkev zasnúbená Kristovi na kríži si za svoj ustavičný a jediný podiel zvolila kríž svojho Ženícha. A keď potom vystúpil na nebesia, aby bol po všetky dni až do skončenia sveta neviditeľným spôsobom so svojou Cirkvou, a skryl sa zraku krvilačníkov, začali bojovať s dvojnásobnou zlosťou, aby v údoch prenasledovali i hlavu. V akých mohutných prúdoch tiekla krv mučeníkov!

„Kresťanskí vzdelanci," povedal svätý Alfonz de Liguori, „vypočítali, že počet tých, ktorí obetovali svoj život v mukách, sa blíži k jedenástim miliónom, takže keby sa tento počet mal rozdeliť, na každý rok by pripadalo päťdesiattisíc mučeníkov."

„Veriacich mohli zavrieť do väzenia," rozpráva svätý Ján Zlatoústy, „mohli upadnúť do hanby, prísť o svoj majetok, o život – či ich rozsekali na kusy, hodili do ohňa alebo vrhli do mora –, mohli pretrpieť všetky spôsoby trestu a vystáť potupu od výmyslu sveta, mohli byť všade prenasledovaní a pokladaní za všeobecných nepriateľov ľudského pokolenia, predsa oni boli v prevahe! Smutný pohľad, ktorý mali pred očami, ich vieru nielen neudusil, ale ešte viac roznietil ich horlivosť. Práve keď videli potoky krvi, ktorú prelievali veriaci, stávali sa pevnejšími a horlivejšími."

Ako to vyjadril cirkevný spisovateľ Tertulián, „krv mučeníkov je semeno nových vyznávačov Ježiša."

Nikde však semeno nevzišlo krajšie, nikde nerozkvitlo utešenejšie a nikde neprinieslo zdarnejšie ovocie ako vo svetovládnom Ríme.

Rím, ktorý vtedy ešte tonul v temnotách bludov, sa zaiste podobal „žene spitej krvou svätých a krvou Ježišových mučeníkov" (*Zjv* 17, 6). Boh však ráčil zmyť ohavnosti starého modlárskeho Ríma krvou svätých mučeníkov, aby si na tejto hojne zalievanej pôde postavil nový Rím, ktorý by bol stĺpom a oporou pravdy, Cirkvou živého Boha (porov. *1 Tim* 3, 15). V týchto pre Cirkev takých trúchlivých časoch sa telá padlých Kristových hrdinov pochovávali v katakombách.

Katakomby sú pohrebné klenby, čiže podzemné hrobky, miesta odpočinku, krypty, tu vyššie, tu zase nižšie, niekde priestranné, inde tesné, celkovo však rozsiahle, vystierajúce svoje vetvy aj na niekoľko kilometrov, takže sa plným právom nazývajú podzemným Rímom, ktorý rozlohou ďaleko presahuje súčasný obývaný Rím. Čo v básňach čítame o prastarom bludisku, labyrinte, vidíme na vlastné oči tam, kde sú tri alebo štyri katakomby spojené križujúcimi sa chodbami.

Katakomby boli kedysi miestami odpočinku alebo pohrebiskami svätých mučeníkov, preto sa pri nich krátko pristavím.

Telá svätých mučeníkov uložené po bokoch katakomb sú zvyčajne od seba z každej strany oddelené úzkou priečkou. Každé takéto oddelenie sa nazýva „kaplnka" a v nich sú po stenách umiestnené buď hlinené lampy, alebo iné napodobenie nejakého tajomstva či článku viery. Nachádzajú sa tam aj nádobky na popol, čiže popolnice z pálenej hliny, a mnoho starobylostí, ktoré dosvedčujú, že sa tam v čase

prenasledovania konávali bohoslužby. Počas tristo rokov trvajúceho prenasledovania bolo treba veľa takých katakomb, ktoré keďže neboli všetkým známe, v neskoršom období upadli do zabudnutia.

Väčšinou pieskovcové katakomby poznačil aj zub času a miestami boli zasypané a správy o živote mučeníkov, ako aj ich pohrebiská zúriví prenasledovatelia neraz úplne vyhladili zo zeme. To je dôvod, prečo po príchode pokojných časov mnoho týchto katakomb vymizlo z pamäti a prečo sa v Ríme každoročne vyhľadávajú katakomby s ostatkami svätých mučeníkov.

Jedno také bádanie sa konalo 25. mája 1802 na novej Salárskej ceste v Katakombách svätej Priscily. A hľa! Nachádzajú náhrobok, ktorý im svojou neobyčajnosťou ihneď udrel do očí. Tento náhrobok, ktorý sa teraz uchováva vo väčšom Rímskom kolégiu Spoločnosti Ježišovej ako najvzácnejšia historická pamiatka starobylého kresťanstva a ktorý učený Partenius, kňaz zmienenej spoločnosti, opísal v druhom diele svojho „Via sacre" na strane 67, je z pálenej hliny, pozostáva z troch nerovnako dlhých dielov, merajúcich spolu 130 cm, a pokrývajú ho početné vyobrazenia panenských mučeníkov.

Písmená a vyobrazenia na náhrobku nie sú vytesané, ale vymaľované svetlo červenou farbou. Nedá sa z nich poznať, či označujú svätú Rimanku alebo Grékyňu, či príslušníčku iného národa, pretože máme mnoho svätých mučeníkov rovnakého mena. Katolícka cirkev napríklad slávi mučeníka svätého Filomena, ktorý bol rodom Francúz, v Galícii trpel iný svätý Filomenus mučeník, ďalší zasa v Trácii, a aj na pohanských náhrobkoch sa nachádzajú nápisy toho istého mena.

Ale že táto svätá trpela za Diokleciána, je isté, pretože v Katakombách svätej Priscily boli pochovaní mučeníci z čias jeho prenasledovania. Ďalší poznatok, že musela byť zo vznešeného rodu, vysvitá z toho, že aby sa pamiatka na ňu a jej mučeníctvo zachovala i najvzdialenejším potomkom, bolo vynaložené veľké úsilie. Miesto hlinenej popolnice sa jej postavila sklenená, hoci sklo bolo vtedy ešte vzácne a drahé. A o tom, že prenasledovanie viery sa blížilo ku koncu, keď ho spečatila svojou spasiteľnou krvou, svedčí skutočnosť, že bola položená bližšie k vchodu do katakomb.

Aj keby sa teda z vyobrazení nedala určiť vlasť tejto svätej mučenice, i tak musia byť, pre ich veľkú dôležitosť, preskúmané s najväčšou starostlivosťou, aby sme z nich spoznali vznešené skutky, ktoré nám o tejto svätej majú zvestovať. Vyobrazenia delí naprieč sa tiahnuci nápis: *Lumena Pax Tecum Fi*, čo znamená: *Filoména, pokoj s tebou.*

Lumena. Toto meno pochádza z latinského slova *lumen*, svetlo, a vyjadruje, že naša svätica bola osvietená zvláštnou Božou milosťou. To sa prejavovalo tým, že v temnotách a bludoch pohanstva osvecovala svojimi cnosťami celú Kristovu Cirkev ako jasný plameň sviece svätého evanjelia. Bola plná svätej horlivosti, s ktorou sa snažila mysliam pohanov objasniť pravú vieru. Bola ako skvejúca sa hviezda, ktorá svojím panenstvom povzbudzovala i pohanov k nasledovaniu všetkých pravoverných. Bola vznešeným duchovným svetlom, ktoré okolo seba uzdravovalo slepotu modlosluţby, takže o nej zvláštnym spôsobom platí, čo o všetkých veriacich svojho času píše svätý apoštol: „*Kedysi ste boli tmou, ale teraz ste svetlom v Pánovi*“ (*Ef* 5, 8). Lumena má teda pôvod v slove *lumen* práve tak, ako Lucia v slove *lux*, ktoré tiež znamená svetlo.